

Curlingstenen tros vara tillverkad av Granitaktiebolaget C A Kullgrens Enka i Uddevalla. Bild: Kamerareportage/Bohusläns museum/Bildbyrå, Montage:GP

 Den här artikeln kan bara du som prenumererar läsa.

Så sprack drömmen om curlingstenar från Bohuslän

Sport • När curlingen gjorde entré i Sverige i mitten av 1800-talet gjordes försök att tillverka curlingstenar av bohuslänsk granit.

Men resultatet blev långt ifrån en succé.

Text: Linnéa Ullman

Uppdaterad: idag 11:06 Publicerad: idag 10:50

Det var via Bohuslän som curlingen kom till Sverige. Den skotske William Andrew Macfie tros vara den som förde curlingen till Sverige. Han föddes i Skottland 1807 och kom till Bohuslän 1845. Med sig hade han curlingstenar. Efter några år hade han lyckats sprida intresset till sina vänner i området och de spelade på naturisar, till exempel på hamnkanalen i Uddevalla.

1852 var han med och grundade Bohuslänska curlingklubben, som är ett av de äldsta idrottsällskapen i Sverige. Det var inte bara Sveriges första curlingklubb utan även den första i Europa, om man bortser från Storbritannien.

Anna-Lena Segestam Macfie berättar att curlingen på den tiden var en societetssport. Varje år anordnades en curlingbal för medlemmarna i klubben och deras fruar.

– Man hade inga idrottskläder utan man spelade i höga hattar och långa rockar och med enkla redskap, säger Anna-Lena Segestam Macfie, samlingsantikvarie på Bohusläns museum.

Elastisk granit på skotsk ö

Idag tillverkas nästan alla curlingstenar av granit från ön Ailsa Craig. Curlingstenarna som används i OS tillverkas i en fabrik i Skottland av ett familjeföretag. Till OS i Milano Cortina tillverkades 132 stenar som sedan fraktades till norra Italien. Företaget använder två speciella granitarter som bara finns på ön Ailsa Craig utanför Skottlands sydvästra kust.

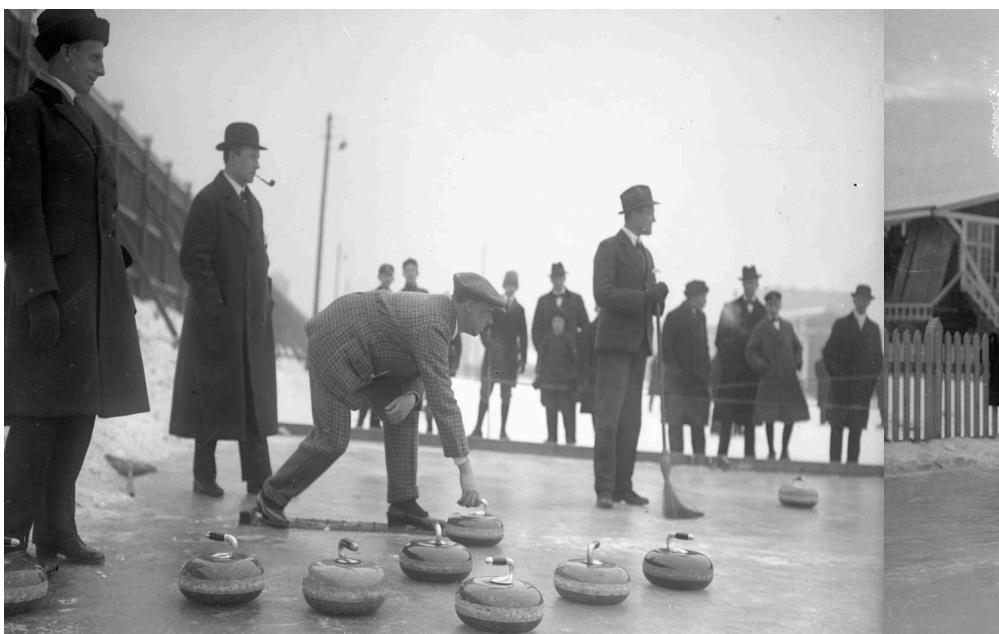

I fabriken Kays Scotland tillverkades alla stenar som används i OS. Bild: AP och TT

2/5

Det skotska företaget som tillverkar curlingstenarna till OS har ensamrätt på brytningen av granit på Ailsa Craig. Av hänsyn till öns skyddsvärda naturliv bryts bara granit där var sjätte eller sjunde år. Den ena sorten kallas Common Green och ger curlingstenen en elasticitet som gör att den kan studsas lite vid kontakt med andra stenar. Den andra sorten kallas Blue Hone och används till den delen av stenen som har kontakt med isen. Den suger inte åt sig vatten från isen, vilket gör att den är mindre benägen att spricka.

Det finns ingen risk att graniten på Ailsa Craig ska ta slut. Det finns det fortfarande väldigt mycket granit kvar på ön och dessutom kan gamla curlingstenar slipas om och har därför en lång livslängd.

Curling på Gamla Ullevi 1919. Bild: Kamerareportage/TT

1/3

Curlingstenar av bohuslänsk granit

På Bohusläns museum i Uddevalla finns flera curlingstenar tillverkade i Sverige. Stenarna, liksom korgar att bära dem i och andra tillbehör, ingår i utställningen "Uddevalla genom tiderna".

– Det här med curling blir intressant och på modet med jämna mellanrum ihop med OS, säger Anna-Lena Segestam Macfie, samlingsantikvarie på Bohusläns museum.

På uppdrag av Bohuslänska curlingklubben gjorde Granitbolaget Kullgrens Enka, med huvudkontor i Uddevalla, ett försök att tillverka curlingstenar av bohuslänsk granit i slutet av 1800-talet. När de användes visade det sig att den hårda bohuslänska graniten inte var tillräckligt elastisk. Stenarna klarade inte av att stöta i varandra utan att spricka.

– Det visade sig att den här stenkvaliteten, den svenska, funkade inte riktigt ihop med curlingstenar eftersom det lossnade flisor när stenarna krockade, berättar säger Anna-Lena Segestam Macfie.

Bland museets stenar finns två välslipade stenar som ser lite mer moderna ut än de andra. De tros vara lite yngre och är tillverkade av den granit som ger stenen den elasticitet den behöver.

Resterande fyra tros vara gjorda i Uddevalla. Deras utseende för dock tankarna mer till en vanlig sten.

Denna curlingsten är en av stenarna som finns på Bohusläns museum. Den tros ha använts av William Andrew Macfie som var han som tog curlingen till Sverige. Bild: Bohusläns museum

En av stenarna på museet har tidigare förvarats i en familjs källare. Stenen var bevisligen inte den bästa av curlingstenar, men mamman i familjen hittade ett annat användningsområde.

Varje jul när hon gjorde sin egen pressylta virade hon in pressyltan i en handduk och placerade curlingklotet ovanpå som tyngd.

Text

Linnéa Ullman

linnea.ullman@gp.se